

Ярослав Іванович ЧАЙКОВСЬКИЙ

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри банківської справи,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: slawik1966@gmail.com

**АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА КРЕДИТНИХ ВЗАЄМВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА
МІЖНАРОДНОГО ВАЛЮТНОГО ФОНДУ**

Чайковський, Я. І. Аналітична оцінка кредитних взаємовідносин України та Міжнародного валютного фонду [Текст] / Ярослав Іванович Чайковський // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 21. – № 1. – С. 205-211. – ISSN 1993-0259.

Анотація

У статті визначено правові основи та напрями співпраці України з Міжнародним валютним фондом. Розкрито значення та роль кредитів фонду цієї інституції в умовах проведення в Україні економічних та соціальних реформ, виходу з економічної, фінансово-банківської та валютної криз. Розглянуто умови надання кредитів МВФ за різними механізмами кредитування, зокрема за Системною трансформаційною позикою, Домовленістю про резервні кредити стенд-бай, Програмою розширеного фінансування, та їх вплив на економіку України. Проведено аналіз періодів співпраці України з Міжнародним валютним фондом. Визначено наслідки кредитів, наданих Міжнародним валютним фондом Україні на різних етапах співробітництва. Досліджено переваги і недоліки співпраці нашої держави з цією фінансовою організацією та можливі результати впливу на економіку при кредитуванні у майбутньому. Обґрунтовано необхідність подальшого розвитку співпраці України з Міжнародним валютним фондом у контексті реформування економіки, фінансової та банківської систем, соціальної сфери.

Ключові слова: міжнародні фінансові організації; Міжнародний валютний фонд (МВФ); співробітництво України з МВФ; механізми кредитування МВФ; кредит стенд-бай; механізм розширеного кредитування.

Yaroslav Ivanovych CHAIKOVSKYI

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Banking Business
Ternopil National Economic University
E-mail: slawik1966@gmail.com

**ANALYTICAL ESTIMATION OF THE CREDIT RELATIONSHIP BETWEEN UKRAINE AND
THE INTERNATIONAL MONETARY FUND**

Abstract

The article has defined the legal framework and directions of cooperation of Ukraine with the International Monetary Fund. The value and the role of loans of the International Monetary Fund in Ukraine under conditions of the economic and social reforms to overcome the economic, financial, banking and currency crises are disclosed. Conditions of granting credits of IMF by various mechanisms of lending, particularly Systemic Transformation Facility, Stand-by Arrangements, Extended Fund Facility, and their effects on the economy of Ukraine, are considered. Periods of cooperation between Ukraine and the International Monetary Fund are analyzed. The effects of loans given by the International Monetary Fund to Ukraine in different periods of cooperation are identified. Advantages and disadvantages of cooperation of our country with this international financial organization are determined. The possible results of their impact on the economy on credit conditions in future are investigated. The need for further development of cooperation between Ukraine and the International Monetary Fund in the context of reforming the economy, financial and banking systems, social services is substantiated.

Keywords: *international financial institutions; International Monetary Fund (IMF); Ukraine's cooperation with the IMF; IMF lending arrangements; stand-by credit; Extended Fund Facility.*

JEL classification: G210

Вступ

На сучасному етапі в Україні склалася кризова ситуація у виробничій та соціальній сфері, фінансово-бюджетній та банківській системах, зокрема зниження виробництва, зростання безробіття, загострення соціальної напруженості, значний державний борг та дефіцит державного бюджету, ліквідація банківських установ, інфляція та ін. Для їх подолання, а також для забезпечення фінансової стабілізації та економічного зростання держави, важливим є позички в міжнародних фінансових організаціях, зокрема Міжнародного валютного фонду (МВФ).

Нова програма співпраці України з МВФ передбачає виконання нашою державою низки умов, які стосуються запровадження реформ для стабілізації та зростання вітчизняної економіки.

Проблемами дослідження співпраці України з МВФ займалися такі українські науковці, як В. Батковський [11], М. М. Гузь [1], О. Я. Доліновська [2], В. П. Колосова [3], І. В. Малиновська [4], Г. В. Марків [5], О. Петрик [11], І. В. Фурман [13] та ін.

Науковцями досліджено основні етапи співпраці України з МВФ, визначено вплив Фонду на розвиток вітчизняної економіки. Однак актуальними залишаються питання щодо переваг і недоліків взаємовідносин між Україною та МВФ і пошуку напрямів підвищення ефективності цієї співпраці.

Мета статті

Метою статті є вивчення основних періодів співробітництва України з МВФ та надання пропозицій щодо напрямків удосконалення відносин з цією фінансовою організацією для підвищення ефективності використання позичених коштів в умовах проведення економічних реформ та підвищення соціального захисту населення нашої держави.

Викладення основного матеріалу дослідження

3 вересня 1992 року відповідно до Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 3 травня 1992 року № 2402-ХІІ Україна стала повноправним членом Міжнародного валютного фонду [12]

Одним із найважливіших обов'язків МВФ є надання кредитів державам-членам, які стикаються з труднощами у сфері платіжного балансу. Ця фінансова допомога сприяє країнам, які намагаються поповнити свої міжнародні резерви, стабілізувати національну грошову одиницю, продовжувати сплачувати за імпортом і відновити умови для активного зростання економіки. На відміну від інших міжнародних фінансових організацій, МВФ не надає кредити для конкретних проектів [6].

Держава-член може звернутися за фінансовою допомогою до МВФ, якщо у неї є потреба у фінансуванні платіжного балансу, зокрема для покриття чистих міжнародних платежів по імпорту, для погашення зовнішнього боргу. Кредит від МВФ забезпечує резервні можливості, що полегшують проведення заходів стабілізації і реформи, які країна повинна здійснити для виправлення проблеми платіжного балансу і відновлення умов для активного економічного зростання.

Після одержання прохання від держави-члена ресурси МВФ зазвичай надаються у межах «домовленості про кредитування», яка, залежно від інструмента кредитування, що застосовується, може передбачати конкретні заходи економічної політики та дії, які країна дає згоду здійснити для вирішення своєї проблеми з платіжним балансом. Програма економічної політики, що лежить в основі домовленості, розробляється країною на основі консультацій з МВФ і в більшості випадків подається Виконавчій раді Фонду в «Листі про наміри». Як тільки Рада затверджує домовленість, ресурси МВФ зазвичай виділяються частками поетапно, відповідно до реалізації програми. Деякі домовленості забезпечують країнам з високими економічними показниками одноразовий негайний доступ до фінансових ресурсів МВФ і, отже, не вимагають узгодження вимог щодо заходів економічної політики [6].

МВФ є основним кредитором України (табл. 1). Так частка кредитів МВФ у розрізі зовнішньої заборгованості становить 9,71 % зовнішньої заборгованості держави і 9,07 % гарантованого державою боргу.

З 1992 по 1994 роки співробітництво України з МВФ передбачало консультування і надання технічної допомоги для формування вітчизняних грошової та банківської систем, зокрема щодо функцій і структури Національного банку України, діяльності банківських та інших фінансово-кредитних установ, структури валютного ринку, впровадження національної грошової одиниці та ін. [12].

Активну співпрацю з МВФ Україна почала в жовтні 1994 року на рівні виконання спільних економічних

програм.

Таблиця 1. Зовнішній борг України станом на 30 червня 2013 року (за кредиторами), тисяч одиниць*

Показники	доларів США	гривень	%
1. Зовнішній борг	43760946,47	919651956,45	100,0
1.1. Державний борг	34123537,38	717118354,26	77,98
1.1.1. Заборгованість за позиками, одержаними від міжнародних фінансових організацій	12995267,25	273100193,54	29,70
Європейське Співтовариство	1803522,00	37901660,44	4,12
Європейський банк реконструкції та розвитку	570486,33	11988974,51	1,30
Європейський інвестиційний банк	487393,04	10242739,18	1,30
Міжнародний банк реконструкції та розвитку	4247817,55	89269406,50	9,71
Міжнародний валютний фонд	5885598,33	123687956,00	13,45
Фонд чистих технологій (МБРР)	450,00	9456,91	0,0
1.1.2. Заборгованість за позиками, одержаними від органів управління іноземних держав	1179042,74	24778005,34	2,69
1.1.3. Заборгованість за позиками, одержаними від іноземних комерційних банків, інших іноземних фінансових установ	57,27	1203,65	0,0
1.1.4. Заборгованість за випущеними цінними паперами на зовнішньому ринку	18222120,00	382944375,30	41,64
1.1.5. Заборгованість, не віднесена до інших категорій	1727050,11	36294576,4	3,95
1.2. Гарантований державою борг	9637409,09	202533602,19	22,02
1.2.1. Заборгованість за позиками, одержаними від міжнародних фінансових організацій	4442676,84	93364444,19	10,15
1.2.1.1. Європейське співтовариство з атомної енергії	23929,33	502883,44	0,05
1.2.1.2. Європейський банк реконструкції та розвитку	81832,87	1719747,13	0,19
1.2.1.3. Міжнародний банк реконструкції та розвитку	368208,32	7738029,66	0,84
1.2.1.4. Міжнародний валютний фонд	3968706,31	83403783,96	9,07
1.2.2. Заборгованість за позиками, одержаними від органів управління іноземних держав	219325,17	4609196,97	0,50
1.2.3. Заборгованість за позиками, одержаними від іноземних комерційних банків, інших іноземних фінансових установ	3052865,68	64157065,14	6,98
1.2.4. Заборгованість за випущеними цінними паперами на зовнішньому ринку	1808000,00	37995767,26	4,13
1.2.5. Заборгованість, не віднесена до інших категорій	114541,41	2407128,63	0,26

*Розраховано на основі [12]

З 1994 року по 2015 рік відносини МВФ з Україною будувалися за трьома механізмами кредитування:

1. Системна трансформаційна позика (Systemic Transformation Facility – STF).
2. Домовленості про резервні кредити стенд-бай (Stand-by Arrangements – SBA). Угоди про кредити стенд-бай укладаються строком до 18 місяців і навіть до 3 років у зв'язку зі збільшенням дефіцитів платіжних балансів.
3. Механізм розширеного кредитування (Extended Fund Facility – EFF), який призначений для надання кредитів на три роки, за необхідністю – до чотирьох і в більших розмірах відносно квот, ніж у межах звичайних кредитних часток.

Головним призначенням кредитів стенд-бай і механізмів розширеного кредитування є сприяння країнам-членам МВФ у реалізації макроекономічних стабілізаційних програм або структурних реформ.

У співпраці нашої держави з Міжнародним валютним фондом у межах програм кредитування можна виокремити шість періодів (табл. 2).

Таблиця 2. Співпраця України із Міжнародним валютним фондом у межах програм кредитування*

Періоди	Кредитні програми	Обсяг позики
Перший період, з 1994 по 1995 рік	Системна трансформаційна позика	498,7 млн СПЗ, або 763,1 млн дол. США
Другий період, з 1995 по 1998 рік	Три річні програми «Stand by»	1318,2 млн СПЗ, або 1935 млн дол. США
Третій період, з 1998 по 2002 рік	Extended Fund Facility (EFF, механізм розширеного кредитування)	1193,0 млн СПЗ, або 1591,0 млн дол. США
Четвертий період, з 2002 по 2008 рік	Програма «Попереджувальний stand by»	411,6 млн СПЗ, 30 % квоти України, або 600 млн дол. США
П'ятий період, з 2008 по 2013 рік	Програма співробітництва «Стенд-бай» від 05 листопада 2008 року	11 млрд СПЗ, або майже 16,4 млрд дол. США
	Нова спільна з Міжнародним валютним фондом програма «Stand by»	10 млрд СПЗ, або 15,1 млрд дол. США
Шостий період, з 2014 року до сьогодні	Квітень 2014 р. Нова дворічна програма кредитування «Stand by» в режимі надзвичайного доступу	10,976 млрд СПЗ, або майже 17,1 млрд дол. США
	11 березня 2015 року. Механізм розширеного кредитування EFF на чотири роки	12,348 млрд СПЗ, або майже 17,5 млрд дол. США, чи 15,5 млрд євро

*Складено автором на основі [2; 3; 5; 8; 10]

Протягом першого періоду, з 1994 року по 1995 рік, наша держава отримала фінансову допомогу у вигляді системної трансформаційної позики (Systemic Transformation Facility – STF) на суму 498,7 млн СПЗ, або 763,1 млн дол. США, з метою підтримання платіжного балансу [10].

Позитивними наслідками співробітництва України з МВФ в перший період було зниження рівня інфляції, зростання експорту, стабілізація валютно-обмінного курсу [8].

За час другого періоду, з 1995 року по 1998 рік, Україна одержала від Міжнародного валютного фонду позик загальним обсягом 1318,2 млн СПЗ, або 1935 млн дол. США, за трьома річними програми «Stand by», які спрямовані, головним чином, на підтримання курсу національної грошової одиниці та фінансування дефіциту платіжного балансу [3, с. 41].

Упродовж третього періоду, з 1998 року по 2002 рік, відбулося впровадження Програми розширеного фінансування (Extended Fund Facility – EFF), котра передбачала видачу нашій державі позики в загальному обсязі 2,6 млрд дол. США [2].

Протягом цього періоду Україна одержала 1193,0 млн СПЗ, або 1591,0 млн дол. США, котрі були спрямовані для збільшення золотовалютних резервів Національного банку України (НБУ) [10].

Позитивними результатами третього періоду були зростання ВВП, зниження інфляції, зростання золотовалютних резервів НБУ [8].

Із кінцем 2002 року виокремлюють четвертий період, який тривав до 2008 року. Серед прийнятних форм подальшої співпраці України з МВФ уряд обрав програму «Попереджувальний стенд-бай». У 2004 році цю Програму було затверджено Радою Директорів МВФ [5, с. 12].

Відповідно до Програми у випадку погіршення стану платіжного балансу або зменшення золотовалютних резервів Україна мала змогу звернутися до МВФ для отримання позики на загальну суму 411,6 млн СПЗ, або 605 млн дол. США, що становило 30 % квоти нашої держави [10].

З 2005 року по 2008 рік співпраця України з МВФ була сконцентрована у сфері технічної допомоги. Зокрема, центр ваги у співпраці з МВФ було перенесено у сферу некредитних відносин, погодження основних параметрів макроекономічної політики з динамікою і прогнозами розвитку світового ринку, з тенденціями та напрямками руху світових фінансово-інвестиційних потоків та поглиблення координації у валютній політиці [8].

П'ятий період тривав з 2008 року по 2013 рік. 5 листопада 2008 року Радою Директорів МВФ була затверджена програма співробітництва «Стенд-бай», розрахована на два роки із загальним обсягом фінансування 11 млрд СПЗ, або близько 16,4 млрд дол. США, що становило 802 % від квоти України в МВФ.

Після отримання трьох траншів загальним обсягом 7 млрд СПЗ, або 10,6 млрд дол. США, у 2010 році програму було переглянуто.

28 липня 2010 року Україна прийняла нову спільну з МВФ програму «Стенд-бай» на загальну суму 10 млрд СПЗ, або 15,1 млрд дол. США, терміном на два з половиною роки, скасувавши угоду «Стенд-бай», яка

була затверджена в листопаді 2008 року, у тому числі всі транші, які ще залишалися надати відповідно до цієї Угоди.

2 серпня 2010 року Україна отримала перший транш згідно з новою програмою у розмірі 1,250 млрд СПЗ, або 1,89 млрд дол. США, з них до бюджету спрямовано 675 млн СПЗ, або 1,022 млрд дол. США [10].

У грудні 2010 року було завершено перший перегляд програми та підписано новий лист про наміри. Після виконання Україною попередніх заходів, Рада Директорів МВФ 22 грудня 2010 року прийняла рішення про завершення перегляду програми. Наслідком цього стало виділення траншу на суму 1 млрд СПЗ, або близько 1,5 млрд дол. США, із яких 1 млрд дол. США надійшов на підтримку державного бюджету [8].

Загалом протягом 2008 – 2013 років у межах співробітництва з МВФ Україна одержала 9250 млн СПЗ, або 14430 млн дол. США [10].

Термін дії останньої програми «Стенд-бай» закінчився 28 грудня 2012 року. Після цього співробітництво України з МВФ було сконцентровано у сферу технічного консультування та переведено у площину некредитних відносин [8].

У 2014 році, на нашу думку, розпочався шостий етап співробітництва нашої держави з МВФ, котрий триває і до сьогодні.

Весною 2014 року було успішно проведено новий раунд переговорів між Україною та МВФ. 30 квітня 2014 року Рада Директорів МВФ ухвалила надання за програмою «Стенд-бай» кредиту терміном на два роки у розмірі 10976 млн СПЗ, або 17,01 млрд дол. США, з метою підтримання економічної програми Уряду щодо відновлення макроекономічної стабільності та забезпечення зростання економіки [11, с. 12].

Перший транш кредитної програми в обсязі 3,2 млрд дол. США одержано на початку травня 2014 року. З цієї суми понад 1 млрд дол. США спрямовано на поповнення золотовалютних резервів Національного банку України, що дало змогу зміцнити фінансову систему нашої держави. Інші кошти отримав бюджет на стабілізацію макроекономічного стану і фінансової ситуації.

4 вересня 2014 року отримано другий транш від МВФ за програмою «Стенд-бай» у розмірі 914,7 млн СПЗ, або близько 1,39 млрд дол. США. Частина траншу в сумі приблизно 1 млрд дол. США використано на підтримання державного бюджету.

Загалом протягом 2014 року Україна одержала від МВФ два транші кредитних коштів обсягом 4,6 млрд дол. США.

12 лютого 2015 року Кабінет міністрів України затвердив новий Меморандум про співпрацю з МВФ терміном на 4 роки і з використанням механізму розширеного фінансування (Extended Fund Facility) з обсягом фінансування 17,5 млрд дол. США [7].

Виконавча рада МВФ 11 березня 2015 року схвалила чотирирічну розширену угоду в межах Програми розширеного фінансування (EFF) України на суму 12,348 млрд СПЗ, або приблизно 17,5 млрд дол. США, 900 % квоти. Ця угода затверджена у межах політики МВФ з надання доступу до фінансування у виняткових розмірах. Виконавча рада також урахувала рішення уряду України скасувати Угоду про кредит «стенд-бай», яка була схвалена 30 квітня 2014 року [9].

Програма механізму розширеного кредитування передбачає підтримку економічної політики уряду, яка забезпечить продовження та поглиблення реформ, започаткованих у межах Угоди про кредитування «стенд-бай». Економічна програма має на меті спрямувати економіку країни на шлях одужання, відновити зовнішню стабільність, зміцнити фінанси держави та підтримати зростання економіки через подальше здійснення структурних реформ та реформи державного управління, забезпечуючи соціальний захист найбільш незахищених верств населення [9].

Загалом схвалена в березні 2015 року чотирирічна програма розширеного фінансування EFF загальним обсягом 17,5 млрд дол. США передбачає виділення МВФ Україні в 2015 році чотирьох траншів. У наступні три роки планується виділяти по чотири транші щоквартально, розмір кожного – 620-630 млн дол. США.

13 березня 2015 року, одразу після затвердження програми, Україна отримала перший транш у розмірі 3,546 млрд СПЗ, або приблизно 5 млрд дол. США, з яких 1,915 СПЗ, або приблизно 2,7 млрд дол. США, спрямовані для підтримання бюджету [9].

31 липня 2015 року Рада директорів МВФ завершила перший перегляд виконання Україною економічної програми, підтриманої кредитом розширеного фінансування, і схвалила виділення другого траншу цього кредиту на суму 1182,1 млн СПЗ, або 1,7 млрд дол. США.

4 серпня 2015 року Україна отримала 1,7 млрд дол. США другого траншу кредиту МВФ.

Економічна програма, розроблена разом з МВФ, передбачає [7]:

1. Гнучку і стійку валютно-курсову політику для підтримання регулювання та поступового відновлення достатності золотовалютних резервів, яка супроводжується обачливою грошово-кредитною політикою, мета якої – зниження темпів інфляції до рівня менше 10 %.
2. Політику у фінансовому секторі, яка спрямована на сприяння відновлення банківської системи, а також посилення її здатності виступати посередником та підтримувати економічну діяльність.

-
3. Удосконалення бюджетного регулювання на засадах консолідації видатків. Зокрема підтримка рівня економічної прийнятності боргу з боку донорського фінансування та управління боргом. Це допоможе полегшити навантаження, яке пов'язане з обслуговуванням останнього в найближчі роки.
 4. Проведення структурних реформ, серед яких антикорупційна реформа, реформа судочинства, дерегуляція та покращення бізнес-клімату, а також зміни на державних підприємствах, зокрема на НАК «Нафтогаз».

Висновки та перспективи подальших розвідок

Співпраця України з МВФ має низку позитивних і негативних наслідків.

Позитивними наслідками є:

- впровадження реформ, метою яких є стабілізація української економіки та повернення її на шлях зростання;
- зменшення дефіциту державного бюджету та покращення ситуації з платіжним балансом;
- стабілізація валютно-обмінного курсу гривні і посилення банківської системи, яка дасть можливість економіці розвиватися;
- збільшення золотовалютних резервів Національного банку України, що дозволить суттєво покривати імпорт;
- зростання міжнародного авторитету України, що надасть можливість доступу до коштів інших міжнародних фінансових організацій та приватних інвесторів;
- полегшення тягара з обслуговування зовнішнього боргу держави;
- реструктуризація частини зовнішнього боргу.

Негативними результатами співпраці України з МВФ є:

- кошти від МВФ можуть бути витрачені не на структурні реформи;
- витрачання коштів на фінансування дефіциту Державного бюджету;
- зростання зовнішнього боргу держави;
- підвищення тарифів, які сплачує населення, зокрема за газ та ін.

На нашу думку, у співпраці України з МВФ переважають позитивні наслідки. За різні періоди спостерігається неповне використання коштів, які виділяє МВФ відповідно до затверджених програм і механізмів кредитування. Це негативно позначається на кредитній історії нашої держави та є вагомим резервним ресурсом щодо фінансування проведення як економічних, так і соціальних реформ. Тому Україні необхідно звертати більшу увагу на розробку та виконання програм економічних дій, узгоджених з МВФ. Більш глибокий аналіз співпраці України з Міжнародним валютним фондом дозволить запропонувати шляхи підвищення ефективності використання кредитів цієї міжнародної фінансової організації.

Список літератури

1. Гузь, М. М. Хронологізація та аналіз етапів співробітництва України з МВФ [Текст] / М. М. Гузь // Науковий вісник Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка «Економіка і регіон». – Полтава: ПолтНТУ, 2013. – №5. – С. 65-69.
2. Доліновська, О. Я. Співпраця України з Міжнародним Валютним Фондом та перспективи розвитку економіки держави [Електронний ресурс] / О. Я. Доліновська // Ефективна економіка. – 2012. – № 9. – Режим доступу: <http://www.ekonomy.nauka.com.ua>.
3. Колосова, В. П. Україна і міжнародний валютний фонд [Електронний ресурс] / В. П. Колосова // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право). – Вип. 1 / Голов. ред. О. П. Степанов. – К.: Книжкове вид-во НАУ, 2011. – С. 103-106. – Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/viewFile/4053/4200>.
4. Малиновська, І. В. Співпраця України з міжнародним валютним фондом: можливості та небезпеки [Електронний ресурс] / І. В. Малиновська. – Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/6/malynovska.php>.
5. Марків, Г. В. Реалії та перспективи співпраці України з міжнародним валютним фондом [Текст] / Г. В. Марків // Інноваційна економіка, 2013. – №10. – С. 11-15.
6. Международный валютный фонд. Информационная справка. Кредитование МВФ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/rus/howlendr.pdf>.
7. Меморандум про економічну та фінансову політику [Електронний ресурс] / Національний банк України. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10315035>.
8. Мойсеєнко, О. Історія відносин України з МВФ [Електронний ресурс] / О. Мойсеєнко, Б. Хлімоненко. – Режим доступу: <http://forbes.ua/ua/nation/1381151-istoriya-vidnosin-ukrayini-z-mvf/1381152#cut>.
9. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org>.

-
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
 11. Петрик, О. Фінансові програми Міжнародного валютного фонду для надання фінансової допомоги країнам [Текст] / О. Петрик, В. Батковський // Вісник Національного банку України, 2014. – № 6. – С. 11-18.
 12. Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій [Електронний ресурс]: закон України: прийнятий 03.06.1992 № 2402-XII / Верховна Рада України. – Офіц. вид. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 33. – С. 474. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2402-1>.
 13. Фурман І. В. Міжнародний валютний фонд в контексті співпраці з Україною: сучасний стан, ризики, перспективи [Електронний ресурс] / І. В. Фурман, А. О. Підгірняк, Я. С. Паламар // Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. – 2013. – №4(81). – С. 275-285. – Режим доступу: <http://www.econjournal.vsau.org/files/pdfa/2156.pdf>.

References

1. Guz, M. M. (2013). The chronology and analysis of stages of cooperation of Ukraine with the IMF. Scientific Herald of Poltava National Technical University behalf of Yuri Kondratyuk "Economics and the region", 5, 65-69.
2. Dolinowska, O. Ia. (2012). Cooperation of Ukraine with the International Monetary Fund and the prospects of development of economy of the state. Efficient Economy, 9. Retrieved from: <http://www.ekonomy.nayka.com.ua>.
3. Kolosova, V. P. (2011). Ukraine and the International Monetary Fund. Strategy of development of Ukraine (economics, sociology, law). Scientific journal, 1, 103-106. Retrieved from: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/viewFile/4053/4200>.
4. Malinowska, I. (n.d.). Ukraine's cooperation with the International Monetary Fund: opportunities and dangers". Retrieved from: <http://nauka.zinet.info/6/malynovska.php>.
5. Markiv, G. B. (2013). Realities and prospects of cooperation between Ukraine and the International Monetary Fund. Innovative economy, 10, 11-15.
6. International Monetary Fund. Information sheet. IMF lending. (n.d.). Retrieved from: <http://www.imf.org/external/np/exr/facts/rus/howlendr.pdf>.
7. Memorandum of Economic and Financial Policies, National Bank of Ukraine. (n.d.). Retrieved from: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=10315035>.
8. Moiseenko, O. and Hlimonenko, B. (n.d.). History of Ukraine's relations with the IMF. Retrieved from: <http://forbes.ua/ua/nation/1381151-istoriya-vidnosin-ukrayini-z-mvf/1381152#cut>.
9. The official website of the International Monetary Fund. (2015). Retrieved from: <http://www.imf.org>.
10. The official website of the Ministry of Finance of Ukraine. (2015). Retrieved from: <http://www.minfin.gov.ua>.
11. Petryk O. and Batkovskiy V. (2014). Financial programs of the International Monetary Fund to provide financial assistance to countries. Visnyk of the National Bank of Ukraine, 6, 11-18.
12. The Law of Ukraine. On the accession of Ukraine to the International Monetary Fund. (1992). The International Bank for Reconstruction and Development, International Finance Corporation, the International Development Association and the Multilateral Investment Guarantee Agency. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2402-1>.
13. Furman, I. V, Pidgirnyak, A. O. and Palamar, Ia. S. (2013). The International Monetary Fund in the context of cooperation with Ukraine: current state, risks, prospects: collected works of VNAU. Series: Economics, 4 (81), 275-285. Retrieved from: <http://www.econjournal.vsau.org/files/pdfa/2156.pdf>.

Стаття надійшла до редакції 18.10.2015 р.